

Spotrebiteľské zmluvy v aplikačnej praxi

Kristián Csach

11-12.4.2011

Justičná akadémia SR

Plán prezentácie

1. Náčrt systému práva na ochranu spotrebiteľa
2. Koncept ochrany slabšej strany
3. Ochrana pred neprijateľnými podmienkami v štandardných zmluvách a jej slovenské špecifiká
4. Zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch ...
5. Spotrebiteľská kúpna zmluva
6. Zdpovednosť za škodu spôsobenú vadným výrobkom
7. Mechanizmy presadzovania spotrebiteľského práva (spotrebiteľské združenia)
8. Ochrana spotrebiteľa pri cezhraničných situáciách

1. Náčrt systému práva na ochranu spotrebiteľa v SR/EÚ

Interakcia troch rôznych prístupov, verejné a súkromné právo:

- Ochrana „**normatívna/regulatívna**“
 - Vytvorenie hmotnoprávnej úpravy vzťahu spotrebiteľ – dodávateľ/podnikateľ
- Ochrana „**technická**“
 - Vytváranie technických štandardov (bezpečnosť výrobkov, označovanie výrobkov)
- Ochrana „**procedurálna**“
 - Akcent na mechanizmus presadzovania nárokov spotrebiteľov (podporovanie motivácie presadzovať právo)

2. Konceptia európskeho práva na ochranu spotrebiteľa

- Sektorovosť / roztrieštenosť právnej úpravy a rozdielnosť právnych inštitútov
- Od minimálnej k úplnej harmonizácii
- Informačné povinnosti a právo odstúpiť ako základný mechanizmus ochrany
- Koncept *ex offa* ochrany spotrebiteľa a absolútna neplatnosť (ešte stále?)

Sektorovosť / roztrieštenosť právnej úpravy a rozdiely v inštitútoch

- Všeobecná ochrana spotrebiteľa – **neprijateľné / nekalé zmluvné klauzuly** (smernica 93/13/EHS)
- Regulácia **modalít predaja** (podomový predaj – 85/577/EHS, podomový predaj finančných služieb - 2002/65/ES, zásielkový predaj – 97/7/EHS, elektronický obchod – 2000/31/ES) a **praktík podnikateľov** (2005/29/ES), vrátane označovania cenami – (98/6/ES)
- Regulácia určitých **druhov služieb**, resp. **právnych vzťahov** (time-sharing, finančné služby, spotrebiteľské úvery - 2008/48/ES, spotrebiteľská kúpa - 99/44/ES)
- Regulácia **zodpovednostných mechanizmov** (zodpovednosť za škodu spôsobenú vadným výrobkom) - 85/374/EHS
- **Procesné právo**

Koncept *ex offio* ochrany spotrebiteľa a absolútna neplatnosť?

- **Neprijateľné klauzuly**
 - Má súd kontrolovať zmluvné klauzuly *ex offio*?
 - SD EÚ: Océano Grupo (C-240/98 a C- 244/98): áno, Pannon GSM (C-243/08), Asturcom (C-40/08): neplatí neobmedzene
- **Ústup z doktríny absolútnej celkovej neplatnosti na príklade podomového predaja**
 - Vedie absencia informácie o práve odstúpiť od zmluvy k neplatnosti zmluvy?
 - ESD: Heininger (C-481/99): nie, Martín Martín (C-227/08): môže, ale...

4.6.2009, C-243/08, Pannon GSM

32. ... Úloha, ... ale zahŕňa taktiež povinnosť preskúmať *ex offo* túto otázku hneď potom, ako je súd oboznámený s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel,.....
33. Avšak, v rámci výkonu tejto povinnosti v zmysle smernice nemusí vnútroštátny súd vylúčiť uplatnenie dotknutej podmienky, **ak spotrebiteľ, potom čo bol upozornený súdom na možnosť namietat' nekalosť podmienky, nepovažuje za potrebné namietat' nekalý a nezáväzný charakter podmienky.**

6.10.2009, C-40/08, Asturcom

47. V každom prípade dodržiavanie zásady efektivity si za okolností ako v spore vo veci samej **nemôže vyžadovať, aby vnútroštátny súd kompenzoval nielen opomenutie procesného charakteru spotrebiteľa, ktorý nepozná svoje práva**, ako tomu bolo vo veci, ktorá viedla k vydaniu rozsudku Mostaza Claro, už citovaného, **ale taktiež aby úplne nahradil celkovú pasivitu dotknutého spotrebiteľa**, akou je pasívny prístup žalovanej v spore vo veci samej, ktorá sa nezúčastnila na rozhodcovskom konaní, ani nepodala žalobu o neplatnosť proti rozhodcovskému rozsudku, ktorý sa z tohto dôvodu stal právoplatným.

Slovenské špecifiká ochrany spotrebiteľa – všeobecne

- Nesúrodosť legislatívy (interakcia medzi OZ, ObchZ a ZOS a iných predpisov)
- Nie vždy správna transpozícia smerníc
- Preferencia absolútnej neplatnosti a *ex offo* ochrany s otáznymi právnymi následkami v rámci ochrany spotrebiteľa

3. Ochrana pred nekalými / neprijateľnými štandardnými podmienkami v (spotrebiteľských a iných) zmluvách

Mechanizmy ochrany pred štandardnými zmluvami (ŠZ)

- História a dôvod kontroly ŠZ
- Kontrola ŠZ zákonom – kogentné normy
- Súdna kontrola ŠZ:
 - *Kontrola inkorporácie ŠZ*
 - *Kontrola výkladom ŠZ*
 - *Posudzovanie férovosti ŠZ*
- Inštitucionálna kontrola (*ex ante* a *ex post*)
- Samoregulačná kontrola

Kontrola inkorporácie štandardných zmluvných podmienok

- Všeobecná kontrola inkorporácie (absencia jasného zákonného vymedzenia)
 - Výslovný odkaz
 - Dostupnosť znenia / zobraziteľnosť a vnímateľnosť
 - Súhlas so znením / nemožno súhlasiť s výhradou zmeny
 - Osobitné režimy (e-commerce, hromadná doprava, regulované zmluvy, medzinárodný obchod, zvyklosti...)
- Osobitná kontrola inkorporácie:
 - Prekvapivé klauzuly

Kontrola štandardných zmluvných podmienok interpretáciou

- Pravidlo *contra proferentem* (výklad nejasného pojmu v neprospech tej strany, ktorá ho použila)
ÚS SR: I. ÚS 243/07 ([z 19. júna 2008](#))

Kontrola férovosti štandardných zmluvných podmienok

- Inkorporované klauzuly \neq platné klauzuly
- Dobré mravy/poctivý obchodný styk (úroky z omeškania v obchodných vzťahoch v judikatúre - [2M Obdo 1/2010](#), 4 Obo 261/96, 3 Obdo 3/96, *Indizwirkung*)
- Procedurálny deficit vedie k zvýšeným obsahovým nárokom

Koncept smernice 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotr. zmluvách

- História práva štandardných zmlúv (*Maine*), prijatie smernice 93/13/EHS a súboj koncepcií
- Minimálna harmonizácia,
- iba fyzická osoba je spotrebiteľ
- Základ úpravy: generálna klauzula nekalosti + indikatívny zoznam v prílohe
- Nekontrolujú sa individuálne dojednania, predmet a cena plnenia...
- Judikatúra SDEÚ k smernici 93/13/EHS

Kontrola neprijateľných podmienok v slovenskom práve

(Transpozícia smernice 93/13/EHS)

- Interakcia medzi OZ a ZOS (250/2007 Z.z.)
- Aj podnikateľ môže byť spotrebiteľom (+ZoPlatSlužb)
- Vnútroštátny súd posudzuje klauzulu
- 2 základné mechanizmy:
 - Generálna klauzula + „black list“
 - Jednostranná kogentnosť právnych noriem
- **Rozhodovacia činnosť Komisie pre neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách**

Slovenské špecifiká pri ochrane pred neprijateľnými klauzulami I

- „Tradičné“ rozšírenie spotrebiteľskej ochrany aj na právnické osoby (§ 3 ZOS)
- Nevyjasnená interakcia medzi OZ a ObchZ (§ 262 ObchZ, § 52 ods. 2 OZ)
- Nevhodné formulácie (§ 53 ods. 2 OZ, § 54 ods. 1 OZ)
- Osobitné účinky súdneho rozhodnutia o neprijateľnosti klauzuly (§ 53a OZ)

Príklad: Limitácia výšky peňažných plnení v spotrebiteľskom práve

- **Všeobecná limitácia:** dobré mravy (úžera)
- **Osobitná limitácia odplaty za úvery** (hlavné plnenie):
 - Nariadenie 238/2008 Z.z. zrušené
 - *Nové: všeobecná úprava v § 53 ods. 6 OZ*
 - Všeobecné moderačné právo súdu (KS Prešov 3Co 67/2008)?
- **Osobitná limitácia sankcií** (vedľajšie plnenia)
 - Neprimerané sankcie (§ 53 ods. 4 písmeno k OZ)
 - *Nové: § 53b (1) OZ*
 - Moderácia zmluvnej pokuty (§ 301 ObZ, § 545a OZ)
 - Určenie výšky úrokov z omeškania

a) Zrušené nariadenie 238/2008 Z.z. (horná hranica odplaty za spotr. úver)

§ 1 (1) Výška odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru, s výnimkou podľa odseku 2, nesmie prevýšiť sumu, ktorá zodpovedá dvojnásobku priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov pre príslušný typ spotrebiteľského úveru platnej ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zverejnenej podľa § 7a ods. 2 zákona, a súčasne nesmie prevýšiť sumu, ktorá zodpovedá štvornásobku hodnoty váženého priemeru priemerných hodnôt ročnej percentuálnej miery nákladov a priemernej úrokovej miery za všetky typy spotrebiteľských úverov platnej ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zverejnenej podľa § 7a ods. 2 zákona.

(2) Výška odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru na kreditnú kartu nesmie prevýšiť sumu, ktorá zodpovedá dvojnásobku priemernej úrokovej miery pre kreditné karty platnej ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zverejnenej podľa § 7a ods. 2 zákona.

b) Novelizované znenie § 53 ods. 6 OZ vs. úverové stropy

„Ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobečnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.“

- Následok? Absolútna vs. Relatívna neplatnosť: § 39, § 41 OZ alebo § 40a posledná veta OZ (rozpor právneho úkonu s predpisom o cenách.) ? Právo moderácie?

c) Limitácia sankcií

1. § 53 ods. 4 písmeno k): neprimerané sankcie v štandardných zmluvách
2. § 53b ods. 1 OZ: *„Ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi za odplatu, sankcie za omeškanie s plnením záväzku spotrebiteľa spolu nesmú byť vyššie ako ustanoví vykonávací predpis.“*
3. § 545a OZ, § 301 ObchZ: Moderácia zmluvnej pokuty
4. Úroky z omeškania

Limitácia úrokov z omeškania

- Úprava úrokov z omeškania v spotrebiteľských vzťahoch – kogentná horná hranica
- Interakcia § 369 ods. 1 ObchZ a Vykonávacieho nariadenia vlády k OZ

§ 369 ods. 1 ObchZ

- „...Ak úroky z omeškania neboli dohodnuté, dlžník je povinný platiť úroky z omeškania podľa predpisov občianskeho práva. **Ak záväzok vznikol zo spotrebiteľskej zmluvy a dlžníkom je spotrebiteľ, možno dohodnúť úroky z omeškania najviac do výšky ustanovenej podľa predpisov občianskeho práva.**

Nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z.

§ 3, ods. 1: Výška úrokov z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

(2) Ak sa počas trvania omeškania zmení základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky a ak je to pre veriteľa výhodnejšie, výška úrokov z omeškania je o 7 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu príslušného kalendárneho polroka, v ktorom trvá omeškanie; táto základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky sa použije počas celého tohto polroka.

Novelizácia OZ zákonom č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch

- Zľahčenie podmienok pre určité druhy zmlúv (§ 53 ods. 10 – 13 OZ)
- Riešenie nevhodných dôsledkov bezdôvodného obohatenia na strane spotrebiteľa (§ 53b ods. 2 OZ) – plnenie v primeraných splátkach
- Pravidlo o veľkosti písma (§ 53c OZ) – iba relatívna veľkosť, absolútna veľkosť podľa § 37 (1) OZ – určitosť a zrozumiteľnosť

Ochrana spotrebiteľa pri výkone rozhodcovských rozsudkov a notárskych zápisníc

- Posilňovanie ochrany spotrebiteľa v rámci exekučnej fázy konania (+ § 90 ZoPlatSlužb)
- Konanie o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 ods. 2 EP – súlad návrhu a titulu so zákonom)
- Zastavenie exekúcie (§ 45 ods. 2 ZoRK + § 45 ods.1 písmeno c) ZoRK – zakázané plnenie)
- Žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku (§ 40 ods. 1 písmeno j) ZoRK + ESD „Mostaza Claro“)
- Súčasná judikatúra vnútroštátnych súdov a SD EÚ

NS ČR z 30.10.2009, sp. zn. 33 Cdo 2675/2007

- *„Vycházeje z povahy rozhodčího řízení, jehož smyslem je přenesení projednávání a rozhodování určitého druhu sporů se soudů na rozhodce, a z důvodů, pro které může být rozhodčí nález zrušen, lze dovodit, že úmyslem zákonodárce bylo vyloučit soudní přezkum věcné správnosti rozhodčího nálezu, tj. správnosti skutkových zjištění a právního posouzení věci; měl-li by soud v rámci řízení o zrušení rozhodčího nálezu přezkoumávat jeho věcnou správnost, pozbyla by smyslu právní úprava rozhodčího řízení.“*
- *„Lze za „nedovolené“ nadále považovat plnění, které není aprobováno vnitrostátním právem. Půjde o plnění, které je vyhrazeno jen některým subjektům, zejména státu, nebo podléhající státnímu doзору či státnímu povolení (např. výbušniny, střelné zbraně...) u nichž je možnost dispozice s nimi omezena či vyloučena. Uvedené znamená, že „nedovolenost plnění“ je spojena s předmětem závazku (s plněním žalované strany) a nikoliv s okolnostmi, pro které by měl být výkon práva na požadované plnění odepřen (pro rozpor s dobrými mravy)“*

4. Zákon o spotrebiteľských úveroch

Zákon o spotrebiteľských úveroch...

- Zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách... , transpozícia smernice 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere ...
- Mechanizmus:
 - Informačné a iné povinnosti uložené poskytovateľovi vrátane vytvorenia dohľadu
 - Právo na odstúpenie od zmluvy
 - Stanovenie formulárov pre zmluvy
- Zrušuje:
 - Zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch
 - nariadenie vlády č. 238/2008 Z. z. (horná hranica odplaty) a vyhláška MF SR č. 620/2007 Z. z., (vzor formulára)

Vymedzenie spotr. úveru

- § 1 ods. 2 pozitívne: „*dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby, alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.*“
- § 1 ods. 3 negatívne: rôzne hypotekárne, bezodplatné, nízke (pod 100 €) alebo vysoké (nad 75 000 €) úvery, atď.
- Rozdiely voči hypotekárnym a iným úverom

Vymedzenie pojmov

- **Spotrebiteľom** je fyzická osoba, ktorej je ponúkaný alebo bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania
- **Veriteľom** je ... osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti
- **Iným veriteľom** je ... osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje úvery alebo pôžičky, ktoré nie sú spotrebiteľským úverom, v rámci svojej podnikateľskej činnosti (okrem bánk a pod.)
- **Zmluvou o spotrebiteľskom úvere** je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom = konsenzuálna zmluva, *lex generalis: zmluva o úvere*
-

Predzmluvné povinnosti

- **Náležitosti reklamy produktu (§ 3)**
- Veriteľ je povinný v **dostatočnom časovom predstihu** pred uzavretím zmluvy poskytnúť spotrebiteľovi určité informácie (§ 4 ods. 1)
- informácie musia byť poskytnuté na **trvalom médiu** (nie email – vid' dôvodová správa) (§ 4 ods. 2)
- Veriteľ je povinný poskytnúť spotrebiteľovi **primerané vysvetlenie**, aby mohol posúdiť, či ponúkaná zmluva spĺňa jeho potreby a zodpovedá jeho finančnej situácii, a to aj objasnením informácií, ktoré sa poskytujú pred uzavretím zmluvy, základných vlastností ponúkaných úverových produktov a konkrétneho vplyvu, ktorý môžu mať na spotrebiteľa, vrátane dôsledkov neplnenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere spotrebiteľom. (§ 4 ods. 6)
- **Posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať úver (§ 7)**
- *Právne následky ich porušení – culpa in contrahendo? + Komisia pre neprijateľné podmienky*

„Prehľadnosť“ informačných povinnosti (§ 4)

- druhu spotrebiteľského úveru.
- veriteľovi, prípadne finančnom agentovi spotrebiteľského úveru, v rozsahu obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, prípadne finančného agenta, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, alebo finančného agenta, ak ide o fyzickú osobu.
- celkovej výške, konkrétnej mene ponúkaného spotrebiteľského úveru a podmienkach jeho čerpania.
- dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.
- tovaru alebo službe, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje a cene tovaru alebo poskytnutej službe, ak ide o spotrebiteľský úver vo forme odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu alebo o zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere.
- úrokovej sadzbe spotrebiteľského úveru, podmienkach, ktoré upravujú jej uplatňovanie, indexe, alebo referenčnej úrokovej sadzbe, na ktorej je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj o časových obdobiach, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienkach a spôsobe vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatňovaných úrokových sadzbach spotrebiteľského úveru.
- celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť a o ročnej percentualnej miere nákladov, zníženej pomocou reprezentatívneho príkladu, v ktorom sa uvedú všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentualnej miery nákladov; pri poskytovaní týchto informácií je veriteľ povinný zohľadniť
 - » návrh podmienok poskytnutia spotrebiteľského úveru, ktoré veriteľovi oznámil spotrebiteľ, vrátane dĺžky trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a celkovej výšky spotrebiteľského úveru.
 - » či zmluva o spotrebiteľskom úvere umožňuje rozličné spôsoby čerpania spotrebiteľského úveru s rôznymi poplatkami alebo úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru a veriteľ používa predpoklad uvedený v prílohe č. 2 časti II písm. b); v takomto prípade musí veriteľ uviesť, že iné mechanizmy čerpania spotrebiteľského úveru môžu viesť k vyššej ročnej percentualnej miere nákladov
- výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadne poradiť, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.
- poplatkov za vedenie jedného alebo viacerých účtov, na ktorých sa zaznamenávajú platobné operácie a čerpania, ak je otvorenie účtu povinné, o poplatkoch za používanie platobných prostriedkov na platobné operácie a čerpania, iných poplatkov vyplývajúcich zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a o podmienkach, za ktorých sa tieto poplatky môžu zmeniť.
- výške poplatkov hradených spotrebiteľom za úkony notára pri uzavretí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ak sú veriteľovi známe.
- povinnosti uzavrieť zmluvu o doplnkovej službe súvisiacej so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, najmä poisťenie, ak uzavretie takejto zmluvy je povinné na získanie spotrebiteľského úveru alebo na jeho získanie za ponúkaných podmienok.
- úrokovej sadzbe, ktorá sa použije v prípade oneskorenia spotrebiteľa s platením splátok a spôsobe jej úpravy a prípadných poplatkoch pri neplnení zmluvy o spotrebiteľskom úvere.
- následkoch nesplácania spotrebiteľského úveru.
- veriteľom vyžadovanom zabezpečení alebo poistení.
- práve na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere.
- práve na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, postupe pri takomto splatení spotrebiteľského úveru, práve veriteľa na náhradu nákladov spojených so splatením spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti a spôsob určenia ich výšky.
- práve spotrebiteľa na okamžité a bezplatné informácie o výsledku nahliadnutia veriteľa do príslušnej databázy na účely posúdenia jeho schopnosti splácať spotrebiteľský úver.
- práve spotrebiteľa dostať na vlastnú žiadosť a bezplatne jedno vyhotovenie návrhu zmluvy o spotrebiteľskom úvere.
- dobe, počas ktorej je veriteľ viazaný informáciami poskytovanými pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere.
- priemernej hodnote ročnej percentualnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok.

Kontrola solventnosti spotrebiteľa

- Koncept „konštitucionalizácie“ ochrany slabšieho
- § 7 ods. 1: Veriteľ je **pred** uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný **posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať** spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä **dobu**, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, **výšku** spotrebiteľského úveru, **príjem** spotrebiteľa a prípadne aj **účel** spotrebiteľského úveru. Povinnosť podľa prvej vety sa považuje za splnenú, ak je splatenie spotrebiteľského úveru v celom rozsahu zabezpečené peňažnými prostriedkami alebo cennými papiermi; tým nie je dotknuté ustanovenie § 17 ods. 3.
- Následky porušenia povinnosti posúdiť solventnosť: § 11 ods. 2: Veriteľ nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru.

Ďalšie náležitosti zmluvy

- Určitý odklon od doterajšej úpravy
- Zoznam (a – y) náležitostí zmluvy
- Dôsledky porušenia (§ 11 ods. 1): vo vybraných prípadoch sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, verejnoprávne sankcie
- RPMN:

$$\sum_{k=1}^m C_k(1+X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l(1+X)^{-s_l}$$

Právo na odstúpenie od zmluvy

- Do 14 dní od uzatvorenia zmluvy, resp. od informovania (stačí posledný deň lehoty poslať)
- Písomne, trvanlivé médium (nie email)
- Ukončenie aj súvisiacich zmlúv

Zmenka a šek v spotrebiteľských vzťahoch:

- § 17 (3) ZoSÚ: „V súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom.“
- § 17 (3) ZoSÚ: „Veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 3 veriteľom.“
- Právne následky porušenia: námietka podľa § 7 alebo § 17 ZZŠ?
- § 7 ZZŠ: „Ak sú na zmenke podpisy osôb, ktoré sa nemôžu zmenečne zaväzovať, podpisy nepravé, podpisy vymyslených osôb alebo podpisy, **ktoré z nejakého iného dôvodu nezaväzujú osoby**, ktoré sa na zmenku podpísali alebo v mene ktorých bola zmenka podpísaná, nemá to vplyv na platnosť záväzkov ostatných osôb na nej podpísaných.“
- § 17 ZZŠ: „Kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú **na jeho vlastných vzťahoch** k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.“

Iné novinky:

- Splatenie spotrebiteľského úveru pred splatnosťou (§ 16)
- Viazané spotrebiteľské úvery
- Register veriteľov (a podregister iných veriteľov)
- Zrušenie vykonávacích predpisov

5. Spotrebiteľská kúpa tovaru

- Smernica 99/44/ES
- Vnútroštátna transpozícia
- Záruka za akosť v. zodpovednosť za vady
- Nárok na kompenzačnú platbu súvisiacu s používaním tovaru spotrebiteľom?
- Regresný nárok

6. Zodpovednosť za škodu spôsobenú vadným výrobkom

- Smernica 85/374/EHS o zodpovednosti za chybné výrobky
- Úplná harmonizácia
- Preferencia zodpovednosti výrobcu pred predajcom, koncernová zodpovednosť
- Ochrana spotrebiteľa *aj podnikateľa*
- Vnútroštátna transpozícia: - 294/1999 Z.z.

39

7. Mechanizmus presadzovania spotrebiteľského práva

Presadzovanie spotrebiteľského práva

- Zámerom nie je iba posilniť hmotnoprávne postavenie spotrebiteľa, ale garantovať spotrebiteľovi aj efektívnu realizáciu jeho práv
- Problém masových zmlúv a deliktov
- Mechanizmy presadzovania spotrebiteľského práva
 - Súkromnoprávne
 - Verejnoprávne
 - Kolektívne
 - Kvázimocensky – Komisia pre nekalé klauzuly

Oprávnenia spotrebiteľských združení

- Združenie je oslobodené od súdnych poplatkov.
- Združenie je oprávnené zastupovať spotrebiteľa v súdnom konaní (§ 25 ods. 2 ZOS). V rozhodcovskom konaní?
- Združenie môže vystupovať ako vedľajší účastník na strane spotrebiteľa (§ 93 ods. 2 OSP).
- Aktívna legitímácia na:
 - Zdržanie sa, odstránenie protiprávneho stavu
 - Nárok na primerané zadosťučinenie

§ 3 ods. 5, veta druhá a tretia ZOS

„... Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav. Osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadost'učinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi.“

8. Ochrana spotrebiteľa pri cezhraničných situáciách

- Určenie právomoci pri spotrebiteľských sporoch:
 - Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (**Brusel I**)
- Určenie rozhodného práva pre spotrebiteľský vzťah:
 - Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (**Rím I**)
 - Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (**Rím II**)

Určenie právomoci pri spotrebiteľských sporoch

Oddiel 4, článok 16 Brusel I

1. **Spotrebiteľ** môže žalovať druhého účastníka zmluvy **buď** na súdoch členského štátu, v ktorom má tento účastník bydlisko, **alebo** na súdoch podľa miesta bydliska spotrebiteľa.

2. **Druhý účastník** zmluvy môže žalovať spotrebiteľa **len** na súdoch členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko.

+ C-111/09 "Bilal"

Článok 17 Brusel I

Od ustanovení tohto oddielu sa možno odchyliť len **dohodou**

1. dojednanou po vzniku sporu, alebo

2. ktorá umožňuje spotrebiteľovi začať konanie na iných súdoch, než tých, ktoré sú uvedené v tomto oddiele, alebo

3. dojednanou medzi spotrebiteľom a druhým účastníkom zmluvy, ak obaja majú v čase uzavretia zmluvy bydlisko alebo obvyklý pobyt v tom istom členskom štáte, ktorá dáva právomoc súdom tohto členského štátu za predpokladu, že takáto dohoda nie je v rozpore s právnym poriadkom tohto členského štátu.

Určenie rozhodného práva pre spotrebiteľskú zmluvu

Článok 6 Nariadenia Rím I

1. ... (spotrebiteľská zmluva) ... sa spravuje **právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu spotrebiteľa** za predpokladu, že podnikateľ:

a) vykonáva svoju obchodnú alebo podnikateľskú činnosť v krajine obvyklého pobytu spotrebiteľa alebo

b) akýmkoľvek spôsobom smeruje takú činnosť na túto krajinu alebo niekoľko krajín vrátane tejto krajiny

a zmluva patrí do rozsahu tejto činnosti.

2. ... strany (si) môžu v súlade s článkom 3 zvoliť rozhodné právo pre zmluvu, ktorá spĺňa požiadavky odseku 1. **Takáto voľba rozhodného práva však nesmie zbaviť spotrebiteľa ochrany, ktorú mu poskytujú také ustanovenia, od ktorých sa nemožno odchyliť dohodou podľa práva, ktoré by v prípade absencie voľby bolo na základe odseku 1 rozhodným.**

3.

4.

Ďakujem za pozornosť

Kristián Csach